

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Прев 471/2025
05.03.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Татјане Матковић Стефановић, председника већа, Татјане Ђурица, Јасминке Обућина, Татјане Миљуш и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог Република Србија – Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Београд, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Краљеву, против туженог-противтужиоца Друштвено предузеће за пољопривредну производњу и промет Сталаћ са потпуном одговорношћу Сталаћ – у стечају, Ћићевац, чији је пуномоћник Иван Димановски, адвокат из ..., ради утврђења права својине и права коришћења по тужби и ради утврђења права својине по противтужби, одлучујући о ревизији тужиоца-противтуженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3585/24 од 15.05.2025. године, у седници одржаној дана 05.03.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца-противтуженог, изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3585/24 од 15.05.2025. године као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Привредног апелационог суда Пж 3585/24 од 15.05.2025. године и пресуда Привредног суда у Краљеву П бр. 549/2023 од 04.04.2024. године и спис враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3585/24 од 15.05.2025. године, потврђена је пресуда Привредног суда у Краљеву П 549/2023 од 04.04.2024. године којом је у ставу првом изреке одбијен тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се утврди да је носилац права својине на: кп. бр. 4996/2 К.О. Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп. бр. 4996/5 К.О. Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп. бр. 6231 К.О. Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6232 К.О. Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6291/2 К.О. Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6291/3 К.О. Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6292 К.О. Сталаћ, потес Рауновац, шума 4. класе, кп. бр. 184 К.О. Трубарово, потес Доње Поље, шума 6. класе, кп. бр. 502/1 К.О. Трубарово, потес Гробачка Коса, шума 5. класе, кп. бр. 736 К.О. Трубарово, потес Казаниште, шума 6.

класе и шума 7. класе, кп. бр. 740 К.О. Трубарево, потес Казаниште, шума 5. класе, кп. бр. 777 К.О. Трубарево, потес Средња Коса, шума 5. и шума 6. класе, кп. бр. 840 к.о. Трубарево, потес Шиљигарник, шума 6. класе, кп. бр. 860 к.о. Трубарево, потес Језеро, шума 5. класе, кп. бр. 870 К.О. Трубарево, потес Језеро, шума 5. класе, кп.бр. 1162/1 КО Трубарево, потес Јанкове дуге, шума 5. класе, кп. бр. 1162/3 КО Трубарево, потес Хајдучка коса, шума 5. класе, кп. бр. 2675 КО Трубарево, потес Лојзе, шума 7. класе, кп. бр. 3024 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе, кп. бр. 3197 КО Трубарево, потес Друм, шума 3. класе, кп. бр. 3209 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе и кп. бр. 3216 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе и носилац права коришћења на побројаним парцелама, што би тужени-противтужилац био дужан да призна, као и да омогући тужиоцу-противтуженом упис у надлежној Служби за катастар непокретности. У ставу другом изреке усвојен је противтужбени захтев туженог противтужиоца и утврђено је да је тужени-противтужилац власник на: кп. бр. 4996/2 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп. бр. 4996/5 КО Сталаћ, потес Парлог, шума 3. класе, кп. бр. 6231 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6232 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6291/2 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6291/3 КО Сталаћ, потес Падине, шума 4. класе, кп. бр. 6292 КО Сталаћ, потес Равуновац, шума 4. класе, кп. бр. 184 КО Трубарево, потес Доње поље, шума 6. класе, кп. бр. 502/1 КО Трубарево, потес Гробачка коса, шума 5. класе, кп. бр. 736 КО Трубарево, потес Казаниште, шума 6. класе и шума 7. класе, кп. бр. 740 КО Трубарево, потес Казаниште, шума 5. класе, кп. бр. 777 КО Трубарево, потес Средња коса, шума 5. и шума 6. класе, кп. бр. 840 КО Трубарево, потес Шиљигарник, шума 6. класе, кп. бр. 860 КО Трубарево, потес Језеро, шума 5. класе, кп. бр. 870 КО Трубарево, потес Језеро, шума 5. класе, кп. бр. 1162/1 КО Трубарево, потес Јанкове дуге, шума 5. класе, кп. бр. 1162/3 КО Трубарево, потес Хајдучка коса, шума 5. класе, кп. бр. 2675 КО Трубарево, потес Лојзе, шума 7. класе, кп. бр. 3024 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе, кп. бр. 3197 КО Трубарево, потес Друм, шума 3. класе, кп. бр. 3209 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе и кп.бр. 3216 КО Трубарево, потес Друм, шума 4. класе, а што је тужилац-противтужени дужан да призна и да омогући туженом-противтужиоцу упис у надлежној Служби за катастар непокретности. Ставом трећим изреке обавезан је тужилац-противтужени да туженом-противтужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 185.850,00 динара са законском затезном каматом почев од правноснажности пресуде до исплате.

Против другостепене пресуде тужилац-противтужени изјављује ревизију, због погрешне примене материјалног права, позивајући се и на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку.

Тужени-противтужилац је поднео одговор на ревизију којом оспорава како постојање услова за њену изузетну дозвољеност тако и њену основаност. Указује да нема места примени Закона о јавној својини, те да су правилно нижестепени судови утврдили да предметне непокретности држи од 1955. године и да је стекао право својине у смислу одредбе чл. 28 Закона о основама својинскоправних односа.

Чланом 404. ставом 1. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23) прописано је да је ревизија изузетно дозвољена због погрешне примене материјалног права и против другостепене пресуде која не би могла да се побија ревизијом, ако је по оцени Врховног

суда потребно да се размотре правна питања од општег интереса или правна питања у интересу равноправности грађана, ради уједначавања судске праксе, као и ако је потребно ново тумачење права (посебна ревизија), а ставом 2. да о дозвољености и основаности ревизије из става 1. овог члана одлучује Врховни суд у већу од пет судија.

Ценећи дозвољеност ревизије у смислу цитиране одредбе Закона о парничном поступку, Врховни суд налази да је ревизија тужиоца – противтуженог изузетно дозвољена ради уједначавања судске праксе. Дозвољена је и ради разматрања питања од општег интереса. Ово из разлога што се у конкретном случају ради о шумском земљишту а шуме су добра од општег интереса у смислу чл. 10 ст. 1 Закона о јавној својини.

Стога је применом одредбе чл. 404 ст. 2 Закона о парничном поступку одлучено као у првом ставу.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, тужени-противтужилац је основан 1955. године као земљорадничка задруга (Пољопривредна задруга Сталаћ), која је 1971. године интегрисана са РО „Жупски Рубин“ из Крушевца, уз добијање новог назива - СОУР „Пољопривредна задруга Сталаћ“ Сталаћ. Назив туженог-противтужиоца се током 1972. године мења у РО за пољопривредну производњу и промет „Сталаћ“ у Сталаћу, а током 1990. године, решењем ФИ.бр. 2578/90 организован је као привредни субјект под садашњим називом, Друштвено предузеће за пољопривредну производњу и промет „СТАЛАЋ“ са потпуном одговорношћу Сталаћ. Такође је утврђено да је над туженим-противтужиоцем решењем Привредног суда у Краљеву Ст 406/11 од 31.08.2011. године отворен поступак стечаја и да је тужилац-противтужени дана 11.02.2019. године поднео захтев за излучење предметних парцела из стечајне масе. Закључком истог суда Ст 406/11 од 20.01.2022. године одбијен је захтев за излучење. Из листа непокретности 1062 КО Сталаћ и 398 КО Трубареве, утврђено је да је тужени-противтужилац уписан као држалац спорних катастарских парцела у друштвеној својини. Посредством својих правних претходника, почев од Пољопривредне задруге Сталаћ, преко СОУР „Пољопривредна задруга Сталаћ“ - Сталаћ и РО за пољопривредну производњу и промет „Сталаћ“ у Сталаћу, у периоду од 1970. године до 1990. године, несметано је држао и користио предметне парцеле, без супротстављања других лица, док предметне парцеле на истоветан начин држи и користи од 1990. године до сада. Тек подношењем излучног захтева тужиоца – противтуженог, током 2019. године, стекао је сазнања да се предметне парцеле не налазе у његовој својини. Утврђено је да се ради о периоду савесне државине дужем од 20 година, још од стицања државине 1970. године, а почев од 04.07.1996. године када је почео да тече рок за одржај на стварима у друштвеној својини до 2019. године, када је у смислу одредбе чл. 72. ст. 2. Закона о основама својинскоправних односа тужени-противтужилац дошао до сазнања да није власник предметних парцела протекло је законом прописан рок од 20 година за стицање права својине одржајем. Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбама чл. 20., 21., 28. ст. 4., 30. ст. 1. и чл. 72. ст. 2. и 3. Закона о основама својинскоправних односа усвојио противтужбени захтев и последично одбио тужбени.

Другостепени суд у потпуности прихвата материјално-правни закључак првостепеног. Датим разлозима првостепеног суда додаје и то да су без утицаја наводи

тужиоца – противтуженог да је увидом у евиденцију непокретности тужени противтужилац могао знати да није власник јер би институт одржаја био обезвређен условљавањем провере имовинског стања у јавним евиденцијама будући да је одржај основ стицања од стране невласника, односно лица која се у књигама не воде као власници.

Врховни суд не прихвата дате разлоге нижестепених судова, налазећи да због погрешне примене материјалног права релевантне чињенице нису утврђене.

Нижестепени судови занемарују да тужени противтужилац није уписан као носилац права коришћења на непокретности у друштвеној својини већ да је све време уписан као "држалац" што може битно указивати на овлашћења која је имао. Наиме, према правним правилима имовинског права садржаним у параграфу 1 Закона о шумама Краљевине Југославије од 21.12.1929. године, шуме су се делиле на државне и недржавне. Државне су биле оне које су по ма којој основи постале државне или оне на које нико законитим путем није стекао право својине (параграф 2), а недржавне су шуме самоуправних тела, племенске шуме, шуме имовних општина и земљишних заједница и других сличних корпорација и све шуме приватних лица (параграф 3). Законом о аграрној реформи и колонизацији ("Службени лист ДФЈ", бр. 64/45 и 16/46, "Службени лист ФНРЈ", бр. 24/46, 99/46, 101/47, 105/48, 4/51, 19/51, 42- 43/51, 21/56 и 55/57, "Службени лист СФРЈ", бр. 10/65) одузети су земљишни поседи у својини банака, предузећа, цркава и манастира и приватних лица, преко прописаног максимума, а Законом о национализацији приватних привредних предузећа ("Службени листу ФНРЈ", бр. 98/46 и 35/48) национализована су и предузећа из шумске индустрије. Затим, донет је и Закон о проглашењу општенородном имовином сеоских утрина, пашњака и шума, земљишних урбаријалних и њима сличних заједница као и крајишких (граничарских) имовинских општина (Службени гласник НРС бр. 1/48 и 98/55), према ком шуме које су биле колективна својина села постала су општенородна имовина. Основним законом о шумама из 1961. године (Сл. лист ФНРЈ 16/61) шуме у општенородној имовини постале су друштвена својина, па је овај закон разликовао шуме у друштвеној својини (чл. 3) и шуме у грађанској својини (чл.4). Закона о шумама (Сл. гласник РС бр. 46/91, 83/92, 53/93, 54/93, 60/93, 67/93, 48/94, 54/96, 101/2005) познаје и шуме у друштвеној својини (чл. 24 ст.4) мада је, на темељу одредбе чл. 11 и чл. 97, највећи део шумског фонда друштвене својине постао државна својина а њима су газдовала јавна предузећа. Рок за утврђење граница државних и шума у друштвеној својини био је 10 година, према програму који доноси корисник уз сагласност министарства (чл. 91 ст. 1). Иако је, дакле, познавао и шуме у друштвеној својини његов Попис шума ипак садржи само државне, неуређене државне и шуме у приватној својини. Исто је и са шумама Расинског округа којима припадају предметне непокретности. Са Законом о средствима у својини Републике Србије (Сл. гласник РС 53/95, 3/96, 32/97, 44/99, 101/2005) шуме, као природна богатства, постала су државна својина (чл. 1), па је друштвена својина на шумама и шумском земљишту престала је да постоји по аутоматизму, његовим ступањем на снагу. Произилази да су несопственичке шуме биле у државној, па општенородној, затим друштвеној својини, да би се почев од 1991. године поново успоставила државна својина. Изузетак, по природи ствари, су оне шуме које је предузеће стекло теретним правним послом. Према чл. 72 ст. 2 Закона о јавној својини (Сл. гласник РС бр. 72/2011...)

непокретности, покретне ствари и друга средства, која су на основу Закона о средствима у својини Републике Србије, на дан ступања на снагу овог закона у државној својини постају средства у јавној својини Републике Србије, ако овим законом није другачије одређено.

Од релевантне чињенице да ли се радило о друштвеној или државној својини на непокретностима зависи могућност стицања права својине одржајем јер је 1996. године престала да важи одредба чл. 29 Закона о основама својинскоправних односа која је забрањивала одржај на друштвеној својини. Осим тога чињеница да надлежни државни орган није изузео све шуме из поседа туженог не значи, само по себи, да су стечене теретним путем.

Напред наведено нижестепени судови нису ценили а ради се о битној чињеници за правилну примену материјалног права.

Стога је применом одредбе чл. 416 ст. 2 Закона о парничном поступку одлучено као у другом ставу.

У поновном поступку првостепени суд ће ценити примедбе из ове одлуке, те ће разјаснити да ли се ради о земљишту које је након другог светског рата као општенародна имовина дато правном претходнику туженог-противтужиоца на управљање или је стечено теретним правним послом, односно да ли се ради о непокретности у државној односно јавној или друштвеној својини с обзиром на горе наведене прописе, па зависно од тога да ли се на истим може стећи право својине одржајем. Цениће и чињеницу да је у катастру непокретности тужилац евидентиран као држалац те да ли су и обзиром на обим овлашћења тужиоца испуњени услови за стицање права својине путем ванредног одржаја.

Како је укинута одлука о главној ствари то је морала бити укинута и одлука о трошковима поступка како би се о истим одлучило коначном одлуком.

**Председник већа – судија
Татјана Матковић Стефановић с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**